

การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

THE DEVELOPMENT OF AN ACADEMIC MANAGEMENT HANDBOOK FOR EDUCATION FACULTY CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

สุเทพ ไชยวุฒิ¹ เกตุมณี มากมี² และ ศิริมาศ โกศลย์พัฒน์³

Suthep Chaiwut¹, Ketmanee Markmee² and Sirimas Kosanpipat³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300^{1,2,3}

Chiang Mai Rajabhat University, Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Mueang District,

Chiang Mai Province 50300^{1,2,3}

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้วงจรคุณภาพเดมิง (PDCA) 2) ศึกษาผลการใช้คู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 66 คน ประกอบด้วย อาจารย์สังกัดภาควิชา จำนวน 6 ภาควิชา ดังนี้ ภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการ ภาควิชาจิตวิทยา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาเทคนิคการศึกษา ภาควิชาการศึกษาปฐมวัยและภาควิชาการศึกษาพิเศษ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินคุณภาพคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และแบบประเมินความพึงพอใจของคณาจารย์ที่มีต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า

1. คู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วยการบริหารจัดการตามวงจรคุณภาพเดมิง (PDCA) มีคุณภาพอยู่ในระดับดีทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบของคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำไปใช้

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์

³ อาจารย์ ดร. ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์

2. ผลการใช้คู่มือ พบว่า คณาจารย์คณะครุศาสตร์ มีความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบของคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้

คำสำคัญ : คู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการ, การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this investigation were to develop an academic management handbook based on the Deming Cycle (PDCA) for Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University, and to examine the implementation results of the handbook. The population involved in this study included 66 lecturers in six departments of the faculty, namely Department of Physical Education and Recreation, Department of Psychology, Department of Curriculum and Instruction, Department of Education Techniques, Department of Early Childhood Education, and Department of Special Education. The research instruments were an in-depth interview about opinions of the respondents on academic work, an assessment of the handbook quality, and an assessment of satisfaction of the respondents with the handbook. The data was analyzed for percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The research results were summarized as follows:

1. Three features of the handbook quality, including format, contents and implementation, were at a high level.
2. The overall satisfaction of the respondents with the three features of the handbook, including format, contents and implementation was at a high level.

KEYWORDS : Academic Management Handbook, Academic Management

บทนำ

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลกระทบให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับมีการเน้นหนักในเรื่องการปรับปรุงหลักสูตรและการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาความคิดและการแก้ปัญหาของนักศึกษา ตลอดจนการพัฒนาคุณค่าและวัฒนธรรมของไทย มีการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายด้านหลายส่วน ทั้งการศึกษาภาครัฐและเอกชนอีกทั้งสถาบันอุดมศึกษา มีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษามากขึ้นกว่าแต่ก่อน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีความหลากหลาย ประชาชนมีโอกาสดำเนินการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้อย่างทั่วถึง ท่ามกลางสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายอย่างด้วยกัน ที่สำคัญคือสังคมจะเชื่อมั่นได้อย่างไรว่าคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เหล่านี้ มีคุณภาพและมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้อย่างน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นประสิทธิภาพและมีมาตรฐานของคุณวุฒิดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒินั้น สามารถพิจารณาจากผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านต่าง ๆ ในการทำงาน และการประกอบอาชีพ รวมทั้งคุณลักษณะอื่น ๆ ในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรได้มีส่วนร่วมกันกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละคุณวุฒิไว้เป็นหลัก เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่สังคมในด้านคุณภาพและมาตรฐานของคุณวุฒิที่บัณฑิตพึงมีหลังจากสำเร็จการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ, 2552)

ปัจจุบันคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็นงานบริหารงานทั่วไป งานวิจัยและบริการวิชาการ งานศูนย์ศึกษาการพัฒนาครู ซึ่งงานบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารที่มีความสำคัญและนับเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จุดมุ่งหมายของงานบริหารงานวิชาการ อยู่ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อผลิตและเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นที่ต้องการของสังคม อีกทั้งยังต้องมีคุณธรรม และจริยธรรมอันดี มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนมีองค์ความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

จากผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในปีการศึกษา 2556 คณะครุศาสตร์ มีการประเมินคุณภาพภายในตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการ

การอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการ ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีผลการประเมินคุณภาพภายในด้านปัจจัยนำเข้าและกระบวนการตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับพอใช้ และมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผลลัพธ์ ตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อยู่ในระดับดี

นอกจากนี้คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้การผลิตบัณฑิตและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ดังนี้คือ คณะควรหามาตรการเร่งรัดให้ทุกหลักสูตรมีการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันความก้าวหน้าทางวิชาการ อีกทั้งแผนพัฒนาบุคลากรสายวิชาการต้องมีการวัดผล นอกจากนี้แผนพัฒนาบุคลากรควรมีข้อมูลอัตรากำลังบุคลากรในปัจจุบัน รวมทั้งความต้องการในอนาคตอย่างน้อย 5 ปี ตลอดจนคณะควรจัดทำระบบและกลไกในการติดตามให้บุคลากรนำความรู้ ทักษะที่ได้จากการพัฒนา มาใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง และควรมีการควบคุม ติดตามให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามระบบที่วางไว้โดยเคร่งครัด และคณะควรหาแนวทางกระตุ้นให้อาจารย์ได้พัฒนาตนเองทั้งทางด้านคุณวุฒิและตำแหน่ง

ทางวิชาการ ทั้งนี้รวมถึงการเร่งรัดให้ผู้ทีลาศึกษาต่อให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2556, น.12)

ส่วนคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ให้ข้อเสนอแนะทิศทางการพัฒนาเชิงนโยบายระดับคณะโดยภาพรวม ดังนี้คือ การพัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ตามกรอบระยะเวลาที่ต้องเริ่มใช้และความสอดคล้องคุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตร มีจำนวนอาจารย์ประจำตามเกณฑ์ และการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ โดยเฉพาะการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาและระดับบัณฑิตศึกษาภายใต้การดำเนินงานของคณะและภาควิชา อีกทั้งมีการกระตุ้นเสริมแรงเพื่อการพัฒนาคณาจารย์ในด้านผลงานวิชาการและผลงานวิจัยที่ผ่านการประเมินและผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ ตลอดจนการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ประจำ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2544, น.6)

อีกทั้งการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ที่ผ่านมามีพบว่า อาจารย์ใหม่ และอาจารย์พิเศษของคณะครุศาสตร์ ยังไม่ทราบขั้นตอน

ของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการส่งผลการเรียนของนักศึกษาผ่านระบบออนไลน์ที่ชัดเจนและครบขั้นตอน ประกอบกับอาจารย์อาวุโสบางท่านไม่ชำนาญในการใช้ระบบส่งผลการเรียนการสอนออนไลน์ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อาจารย์บางท่านต้องทำบันทึกข้อความเพื่อขอแก้ไขผลการเรียนผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ ในคราวประชุมคณะกรรมการประจำคณะ ครั้งที่ 5/2559 วันที่ 15 กรกฎาคม 2559 ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงมีมติให้ ฝ่ายวิชาการดำเนินการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์โดยจัดทำขั้นตอนพร้อมคำอธิบายที่เข้าใจง่าย เพื่อเป็นคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการให้กับอาจารย์คณะครุศาสตร์ทราบและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องต่อไป (มติที่ประชุมคณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์ ครั้งที่ 5/2559)

จากเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าว ประกอบกับการบริหารงานวิชาการในด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นงานที่สำคัญและเป็นหัวใจในการขับเคลื่อนการเรียนการสอน

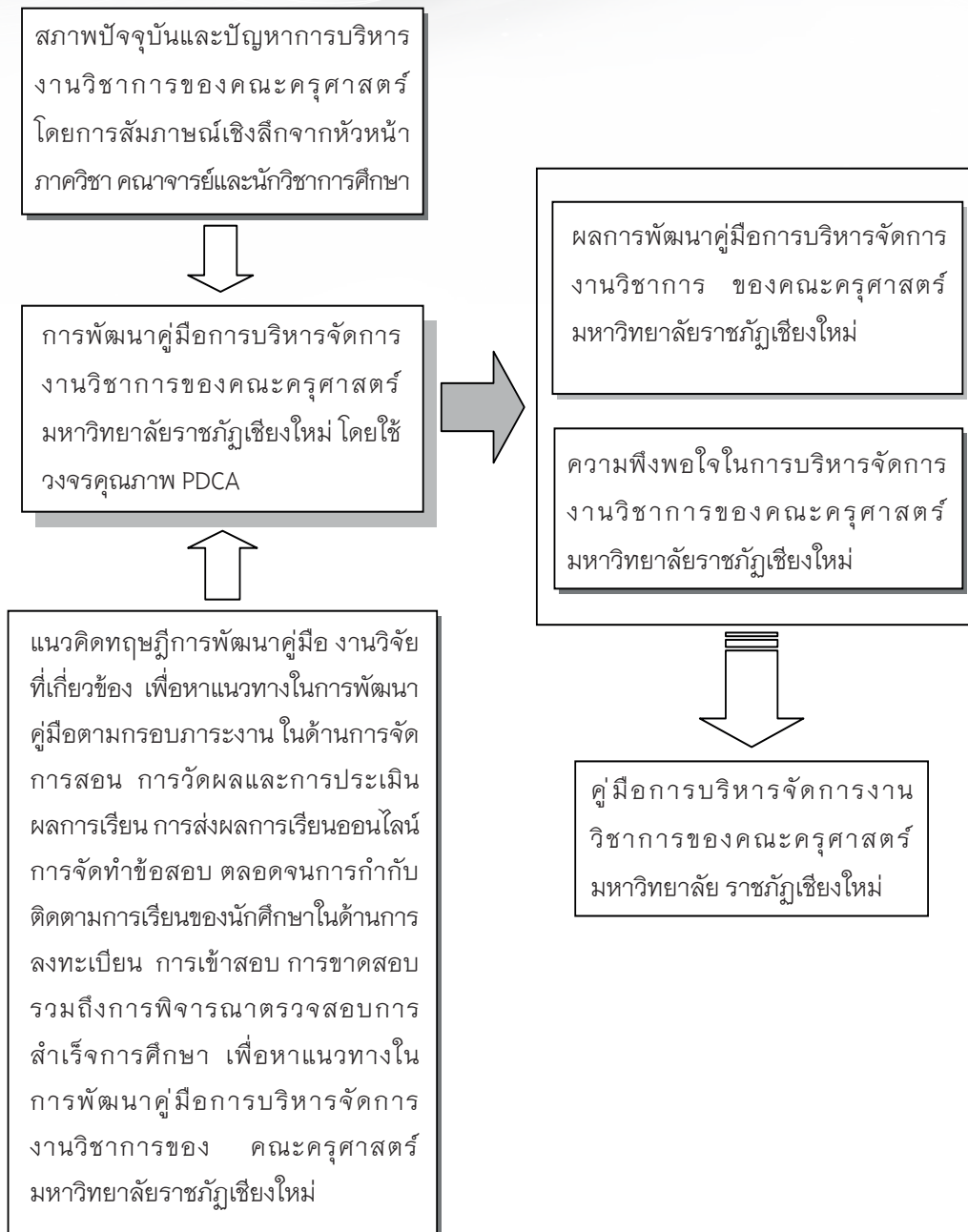
ให้มีประสิทธิภาพและผู้วิจัยเป็นหัวหน้างานวิจัยและบริการการศึกษาแก่คณาจารย์ ปฏิบัติหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบงานฝ่ายวิชาการของคณะครุศาสตร์ จึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการในด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนนี้ขึ้น ทั้งนี้ให้มีแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และขอบข่ายบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้มีความถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนางานวิชาการของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้วงจรคุณภาพเดมिंग (PDCA)
2. เพื่อศึกษาผลการใช้คู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยคณาจารย์ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 66 คน ประกอบด้วย คณาจารย์สังกัดภาควิชา 6 ภาควิชา ดังนี้ ภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการ จำนวน 11 คน ภาควิชาจิตวิทยา จำนวน 15 คน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 15 คน ภาควิชาเทคนิคการศึกษา จำนวน 14 คน ภาควิชาการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน และภาควิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 6 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในการสัมภาษณ์เลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ ซึ่งได้แก่ คณาจารย์ในสังกัดภาควิชา จำนวน 6 ภาควิชาได้แก่ ภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการ ภาควิชาจิตวิทยา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาเทคนิคการศึกษา ภาควิชาการศึกษาพิเศษและภาควิชาการศึกษาปฐมวัย รวมจำนวน 12 คน และนักวิชาการศึกษา 2 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคู่มือ ได้แก่ คณาจารย์ในภาควิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 7 คน ซึ่งได้พิจารณาเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติจากเกณฑ์ ดังนี้

- 2.1 เป็นคณาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ มีตำแหน่งทางวิชาการ ระดับรองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือ มีระดับคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก

- 2.2 หลักสูตรมีการเปิดรับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีนักศึกษาหลากหลายระดับ เช่น ภาคปกติ, ภาคพิเศษ เสาร์-อาทิตย์

- 2.3 เป็นคณาจารย์ในภาควิชาที่มีผลงานวิจัยหรือผลงานวิชาการ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ครั้งนี้ใช้กระบวนการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมิ่ง (PDCA) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยใช้กรอบเนื้อหาในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามวงจรคุณภาพของเดมิ่ง (PDCA) ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นการติดตามประเมินผล (Check) และขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act)

1. ขั้นการวางแผน (Plan)
2. ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do)
3. ขั้นการติดตามประเมินผล (Check)
4. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act)

1. **ขั้นการวางแผน (Plan)** ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) หัวหน้าภาควิชา จำนวน 6 คน 2) อาจารย์ผู้สอนจากภาควิชา ละ 1 คน 3) นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน ได้ผลดังนี้

“...ควรระบุขอบข่ายหน้าที่ของงานในฝ่ายวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ เช่นในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การส่งผลการเรียนออนไลน์ (ระบบและการใช้งาน) เกณฑ์การส่งและจัดทำข้อสอบ รวมไปถึงระบบกำกับติดตามด้านการเรียนของนักศึกษาในแต่ละภาคเรียน...”

“...ควรมีคู่มือในการบริหารงานวิชาการโดยระบุขั้นตอน รายละเอียดงานหลักฐานประกอบซึ่งคู่มือการบริหารวิชาการควรจะต้องมี เพื่อสร้างความเข้าใจให้คณาจารย์และนักศึกษาหรือผู้มาติดต่องาน...”

“...คู่มืองานวิชาการสำหรับอาจารย์และนักศึกษาควรมีขั้นตอนและข้อแนะนำ...”

“...การหมดสิทธิ์สอบ ทางงานวิชาการอาจต้องทำหนังสือแจ้งอาจารย์ผู้สอนเป็นครั้ง ๆ ไป เรื่องของการเข้าเรียนเพื่อจะได้ทำหนังสือแจ้งการหมดสิทธิ์สอบต่อไป...”

“...สภาพการติดตามการเรียนเมื่อมีการขาดเรียนบ่อย ๆ ก็สอบถามจากนักศึกษาเมื่อมาเรียน หากขาดไปก็ถามจากเพื่อน

นักศึกษา (การลาป่วย ลากิจ หรือขาดไปโดยไม่ทราบสาเหตุ) มีการจัดทำ ทำเนียบนักศึกษาโทรศัพท์ ตามตัวนักศึกษามาเรียน...”

1.3 นำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการ ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. **ขั้นการปฏิบัติ (Do)**

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ซึ่งในเนื้อหาคู่มือจะประกอบด้วย 1) มาตรฐานทางวิชาการประกอบด้วย ด้านการสอน การส่งผลการเรียนออนไลน์ การวัดผลประเมินผลการเรียน การจัดทำข้อสอบ 2) การกำกับติดตามการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ การลงทะเบียน การเข้าสอบ การขาดสอบ การพิจารณาตรวจสอบการสำเร็จการศึกษา หลังจากนั้นจึงนำคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ได้แก่ 1) รองศาสตราจารย์ประวัติดีพันธ์ 2) รองศาสตราจารย์ยุพิน อินทะยะ 3) รองศาสตราจารย์ วาที่ ร.ต.สกล แก้วศิริ 4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์คันที คุณชยางกูร 5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธยา สวัสดิ์ 6) อาจารย์สุวินัย น่วมเจริญ 7) อาจารย์คณะองธรรมจันตา พิจารณาความเหมาะสมในประเด็นดีและไม่ดี ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. ขั้นการติดตามประเมินผล (Check)

ผู้วิจัยนำคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่พัฒนาขึ้น ไปให้กลุ่มเป้าหมายทดลองใช้ ได้แก่ คณาจารย์ในสังกัดภาควิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 7 คน หลังจากนั้นสอบถามความพึงพอใจและสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในปีการศึกษา 2559

4. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ผู้วิจัยทำการปรับปรุงคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ให้สมบูรณ์

เครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คณาจารย์ในสังกัดแต่ละภาควิชา จำนวน 6 คน หัวหน้าภาควิชา 6 คน และนักวิชาการศึกษา 2 คน ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. แบบประเมินคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน เป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นแบบตรวจสอบรายการ ดี-ไม่ดี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

3. แบบประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ ในการใช้คู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ปัจจุบัน เป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามความพึงพอใจเกี่ยวกับคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเป็นแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้ดำเนินการในปีการศึกษา 2559 โดยกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนของกระบวนการวงจรคุณภาพของเดมิง (PDCA)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth

Interview) ได้นำมาจัดหมวดหมู่ ประเด็น
ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ ประเด็น
ข้อเสนอแนะ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
(Content Analysis)

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

2.1 ผลการประเมินคุณภาพ

ของคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
นำมาหาค่าร้อยละ สำหรับแบบสอบถาม
ปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำเสนอ
ตามลำดับความถี่จากสูงไปหาต่ำ

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจ

ของอาจารย์ในการใช้คู่มือ การบริหารงาน

วิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่ นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลของการพัฒนาคู่มือการบริหาร
จัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้วงจร
คุณภาพเดมิ่ง (PDCA) ได้ผลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนาคู่มือ

การบริหารงาน วิชาการของคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้วงจร
คุณภาพเดมิ่ง (PDCA) ได้ผลตามขั้นตอนดังนี้

1.1 คุณภาพของคู่มือ

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพคู่มือการบริหาร
งานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ด้านรูปเล่ม

รายการ	ความคิดเห็น (N = 7)			
	ดี		ไม่ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านรูปเล่มของคู่มือ				
1. ขนาดของคู่มือ	7	100.00	0	0.00
2. ความสวยงามของปกหน้า	5	71.00	2	29.00
3. ความเหมาะสมของขนาด ตัวอักษรปกหน้า	7	100.00	0	0.00
4. ความถูกต้องของการพิมพ์	6	86.00	1	14.00
5. ส่วนประกอบของปกนอก	6	86.00	1	14.00

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เชี่ยวชาญ
ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคู่มือการบริหาร
จัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในด้านรูปเล่ม
ของคู่มือ มีความคิดเห็นว่าเป็นดีทั้ง 5 รายการ โดย
ผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 100.00 มีความคิดเห็นว่าเป็น

ขนาดของคู่มือและความเหมาะสมของขนาด
ตัวอักษรปกหน้า มีคุณภาพเห็นว่าดี รองลงมา
พบว่าผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 86.00 มีความคิดเห็น
ว่า ความถูกต้องของการพิมพ์และส่วนประกอบ
ของปกนอก มีคุณภาพเห็นว่าดีเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพคู่มือการบริหารงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ด้านเนื้อหาของคู่มือ

รายการ	ความคิดเห็น (N = 7)			
	ดี		ไม่ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเนื้อหาของคู่มือ				
1. เนื้อหาครอบคลุม	7	100.00	0	0.00
2. เนื้อหามีความกระชับ ทำความเข้าใจ ได้ง่าย	7	100.00	0	0.00
3. เนื้อหามีความชัดเจนทุกขั้นตอน	7	100.00	0	0.00
4. เนื้อหาเหมาะสมและเป็นปัจจุบัน	7	100.00	0	0.00
5. มีการลำดับขั้นตอนก่อนหลังของเนื้อหา	7	100.00	0	0.00
6. เนื้อหาของคู่มือตรงกับความต้องการของท่าน	7	100.00	0	0.00
7. เนื้อหาสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้	7	100.00	0	0.00
8. สำนวนภาษาที่ใช้ อ่านเข้าใจง่าย	7	100.00	0	0.00
9. ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษา	7	100.00	0	0.00

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้เชี่ยวชาญ ครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100.00 มีความคิดเห็น ในด้านเนื้อหาของคู่มือมีความคิดเห็นที่ดีต่อคู่มือการบริหารงานวิชาการของคณะ ทั้ง 9 รายการ

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพคู่มือการบริหารงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ด้านการนำไปใช้

รายการ	ความคิดเห็น (N = 7)			
	ดี		ไม่ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการนำไปใช้				
1. ความรู้จากคู่มือ สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองและแนะนำผู้อื่นได้	7	100.00	0	0.00
2. สามารถนำไปปฏิบัติได้	7	100.00	0	0.00
3. ความรู้จากคู่มือสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิดความผิดพลาดได้	7	100.00	0	0.00
4. ความรู้ที่ได้จากคู่มือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการเรียนการสอนได้	7	100.00	0	0.00

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพคู่มือการบริหารงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ด้านการนำไปใช้ (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น (N = 7)			
	ดี		ไม่ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายมีความละเอียด	7	100.00	0	0.00
6. ด้านข้อสอบและแบบทดสอบมีหลักปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องตรงกัน	7	100.00	0	0.00
7. การเข้าสอบและการขาดสอบของนักศึกษา มีระบบที่ชัดเจนสามารถนำไปแนะนำปฏิบัติแก่นักศึกษาได้อย่างถูกต้องถูกต้อง	7	100.00	0	0.00
8. การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา มีรายละเอียดที่ชัดเจนสามารถนำไปแนะนำปฏิบัติแก่นักศึกษาและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง	7	100.00	0	0.00
9. การพิจารณาตรวจสอบการสำเร็จการศึกษา มีความเข้าใจที่ละเอียดอย่างเป็นระบบและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องแม่นยำลดข้อผิดพลาดได้	7	100.00	0	0.00
10. สามารถนำคู่มือพกพาไปใช้ได้อย่างสะดวก	7	100.00	0	0.00

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้เชี่ยวชาญทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100.00 มีความคิดเห็นต่อคู่มือการบริหารงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในด้านการนำไปใช้มีความคิดเห็นที่ดี ทั้ง 10 รายการ

1.2 ลักษณะของคู่มือ

จากการใช้วงจรคุณภาพเดมิง (PDCA) ในการบริหารจัดการคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทำให้ได้คู่มือที่มีเนื้อหาที่

ประกอบด้วยการจัดการสอนการวัดผลและประเมินผลการเรียน การส่งผลการเรียนออนไลน์ การจัดทำข้อสอบ ตลอดจนการกำกับติดตามการเรียนของนักศึกษาในด้านการลงทะเบียน การเข้าสอบ การขาดสอบของนักศึกษา รวมถึงการพิจารณาตรวจสอบการสำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลของการใช้คู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ด้านรูปแบบของคู่มือ

รายการ	ความพึงพอใจ (N=7)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ความพึงพอใจด้านรูปแบบของคู่มือ			
1. ขนาดของคู่มือ	4.71	0.49	มาก
2. ความสวยงามของปกหน้า	4.29	0.49	มาก
3. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรปกหน้า	4.57	0.53	มาก
4. ความถูกต้องของการพิมพ์	4.29	0.49	มาก
5. ส่วนประกอบของปกนอก	4.43	0.53	มาก
เฉลี่ยรวม	4.46	0.32	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าอาจารย์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบของคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกรายการ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ด้านเนื้อหาของคู่มือ

รายการ	ความพึงพอใจ (N=7)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ความพึงพอใจ ด้านเนื้อหาของคู่มือ			
1. เนื้อหาครอบคลุม	4.71	0.49	มาก
2. เนื้อหามีความกระชับ ทำความเข้าใจได้ง่าย	4.71	0.49	มาก
3. เนื้อหามีความชัดเจนทุกขั้นตอน	4.43	0.53	มาก
4. เนื้อหามีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบัน	4.43	0.53	มาก
5. มีการลำดับขั้นตอนก่อนหลังของเนื้อหา	4.43	0.53	มาก
6. เนื้อหาของคู่มือตรงกับความต้องการของท่าน	4.57	0.53	มาก
7. เนื้อหาสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้	4.71	0.49	มาก
8. สำนวนภาษาที่ใช้ อ่านเข้าใจง่าย	4.57	0.53	มาก
9. ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษา	4.43	0.53	มาก
เฉลี่ยรวม	4.56	0.33	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าอาจารย์มีความพึงพอใจต่อเนื้อหาของคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกรายการ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ด้านการนำไปใช้

รายการ	ความพึงพอใจ (N=7)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ความพึงพอใจ ด้านการนำไปใช้			
1. ความรู้จากคู่มือ สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองและแนะนำผู้อื่นได้	4.57	0.53	มาก
2. สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.71	0.49	มาก
3. ความรู้จากคู่มือสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในด้านการส่งผลการเรียนออนไลน์ให้มีความถูกต้องเที่ยงตรง ไม่เกิดความผิดพลาดได้	4.57	0.53	มาก
4. ความรู้ที่ได้จากคู่มือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการบริหารการจัดการเรียนการสอนได้	4.71	0.49	มาก
5. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายมีความละเอียด	4.57	0.53	มาก
6. ด้านข้อสอบและแบบทดสอบมีหลักปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องตรงกัน	4.43	0.53	มาก
7. การเข้าสอบและการขาดสอบของนักศึกษา มีระบบที่ชัดเจนสามารถนำไปแนะนำปฏิบัติแก่นักศึกษาได้อย่างถูกต้อง	4.71	0.49	มาก
8. การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษามีรายละเอียดที่ชัดเจนสามารถนำไปแนะนำปฏิบัติแก่นักศึกษาและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง	4.57	0.53	มาก
9. การพิจารณาตรวจสอบการสำเร็จการศึกษามีความเข้าใจที่ละเอียดอย่างเป็นระบบและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องแม่นยำลดข้อผิดพลาดได้	4.57	0.53	มาก
10. สามารถนำคู่มือพกพาไปใช้ได้อย่างสะดวก	4.14	0.38	มาก
เฉลี่ยรวม	4.56	0.40	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าอาจารย์มีความพึงพอใจต่อการนำไปใช้ของคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกรายการ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อคู่มือการบริหารงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในภาพรวม

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านรูปเล่ม	4.46	0.32	มาก
2. ด้านเนื้อหาของคู่มือ	4.56	0.33	มาก
3. ด้านการนำไปใช้	4.56	0.40	มาก
เฉลี่ยรวม	4.53	0.05	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าอาจารย์มีความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

1. คู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วยการบริหารจัดการตามวงจรคุณภาพเดมิ่ง (PDCA) มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปเล่มของคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และ ด้านการนำไปใช้

2. คณาจารย์คณะครุศาสตร์มีความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านรูปเล่มของคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวงจรคุณภาพเดมิ่ง (PDCA) โดยผลที่ได้จากการพัฒนา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการพัฒนาที่พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในระดับดีทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปเล่มของคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำไปใช้ เนื่องจากในการพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการ ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ใช้ขั้นตอนตามวงจรคุณภาพเดมิ่ง (PDCA) ซึ่งมีขั้นตอนแรก คือ วางแผน (Plan) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของการดำเนินการบริหารงานวิชาการคณะครุศาสตร์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานจริง ทั้งส่วนของหัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอนในแต่ละภาควิชา ตลอดจนนักวิชาการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ จึงทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพจริง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาจากข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งผลให้ได้แนวทางในการพัฒนาคู่มือที่สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานจริง โดยผลลัพธ์ที่ได้คือ ผู้เชี่ยวชาญโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการที่มีคุณภาพในระดับดีทั้งด้านรูปเล่ม

ด้านเนื้อหาและด้านการนำไปใช้ ซึ่งมีแนวโน้มในทิศทางเดียวกับประสิทธิ์ ตันมี (2551) ที่ทำการพัฒนางานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพเดมิง (PDCA) พบว่า ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจในระดับมากต่อการพัฒนางานวิชาการ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ พรสวรรค์ ศิริวัฒน์ (2552) ที่ทำการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดโดยใช้หลักการบริหารวงจรคุณภาพเดมิง (PDCA) โรงเรียนบ้านโชคนาสาม อำเภอปราสาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสรินทร์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดสูงกว่าก่อนการพัฒนา

2. จากผลการพัฒนาที่พบว่า อาจารย์ผู้ใช้งานคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ มีความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการ ในระดับมากทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำไปใช้ เนื่องจากในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการนอกจากจะสอบถามสภาพของการดำเนินการบริหารงานวิชาการของคณะครุศาสตร์จากหัวหน้าภาควิชาและนักวิชาการศึกษา ผู้วิจัยยังได้ให้ความสำคัญกับอาจารย์ผู้ใช้อย่างยิ่ง ดังนั้นในขั้นการวางแผนตามวงจรคุณภาพเดมิง (PDCA) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพ การดำเนินการบริหาร

งานวิชาการของคณะครุศาสตร์ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพจริงและได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคู่มือได้เป็นอย่างดี โดยข้อเสนอแนะที่พบ คือ ควรระบุขอบข่ายหน้าที่ของงานในฝ่ายวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ เช่น ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลการส่งผลการเรียนออนไลน์ (ระบบและการใช้งาน) เกณฑ์การส่งและจัดทำข้อสอบ รวมไปถึงระบบกำกับติดตามด้านการเรียนของนักศึกษาในแต่ละภาควิชา ควรมีคู่มือในการบริหารงานวิชาการ โดยระบุขั้นตอน รายละเอียดงาน หลักฐานประกอบซึ่งคู่มือการบริหารวิชาการควรจะต้องมีเพื่อสร้างความเข้าใจให้คณาจารย์และนักศึกษาหรือผู้มาติดต่องาน ซึ่งสอดคล้องกับพรณี สิริพันธุ์ (2548) ที่มีกระบวนการในการสร้างคู่มือปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดงานบริการวิชาการและวิจัย คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างคู่มือ โดยทำการศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรก่อนนำมาร่างเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน ภายหลังจากการศึกษาข้อมูลแล้วผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลมาวางแผนออกแบบสร้างคู่มือฉบับร่าง โดยทำการศึกษาลักษณะของคู่มือที่ดีตามแนวทางของ สมมาตร ประจวบ (2544, น.76) และ อนุชิต เชิงจำเริญ (2545, น.22) ซึ่งให้ความหมายของคู่มือไว้ว่าเป็นหนังสือเอกสารที่ใช้เป็นแนวทางให้ผู้ใ้คู่มือได้ศึกษาทำความเข้าใจได้จนบรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นในการออกแบบคู่มือมีองค์ประกอบหลักตามแนวทางของ สมพร

พุดตาล เบ็ทซ์ (2539, น.88-95) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้คู่มือมีองค์ประกอบหลัก 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนประกอบตอนต้น ได้แก่ ปก คำนำ สารบัญ ส่วนที่เป็นเนื้อหาได้แก่ มาตรฐานวิชาการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนและการกำกับติดตามการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยพิจารณาความเหมาะสมด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหาของคู่มือและด้านการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริบุญ จงวิมลเวศย์ และมาเรียม นิลพันธุ์ (2542 อ้างถึงใน ปทุมทิพย์ ดีบุคคำ, 2548, น.62-63) ตลอดจนมีกระบวนการพัฒนาคู่มือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน พร้อมปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ทำให้ได้คู่มือที่มีคุณภาพ ส่งผลให้อาจารย์ผู้ใช้งานคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ พรธณี สิริพันธุ์ (2548) และบุศราภรณ์ หมั่นคำ (2549) ที่มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของคู่มือพร้อมรับฟังข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคู่มือและพบว่า ผู้ใช้สามารถนำคู่มือไปปฏิบัติได้ในระดับดีมาก และได้คู่มือที่มีความสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบของคู่มือ ดังนี้

1. ควรปรับปรุงภาพให้ชัดขึ้นกว่าเดิม
2. ภาพสีของหน้าปกควรใช้สีที่มีความสดใส
3. ภาพประกอบหน้าปกควรปรับให้มีความชัดเจน
4. ปรับรูปแบบหัวข้อตรงกันทั้งเล่ม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คณะครุศาสตร์ควรมีการประชุมชี้แจง ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คู่มือให้แก่อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกภาคเรียน
2. คณะครุศาสตร์ควรมีการพัฒนาคู่มือและหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานวิชาการโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ตลอดจนมีการปรับปรุงพัฒนาคู่มืออย่างสม่ำเสมอทุกปี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้อาจารย์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายทุกช่องทาง
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือที่เกี่ยวกับงานวิชาการในด้านอื่นๆ
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการสำหรับประธานหลักสูตรและหัวหน้าภาควิชา

เอกสารอ้างอิง

- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และ มาเรียม นิลพันธุ์. (2542). รายงานการวิจัยการศึกษาและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพมรดกทางศิลปวัฒนธรรม. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุตรภรณ์ หมั่นคำ. (2549). คู่มือการปฏิบัติงานทะเบียนและบริการศึกษา สำหรับเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยชินวัตร. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปทุมทิพย์ ตีบุคำ. (2548). การพัฒนาคู่มือแนะนำกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ประสิทธิ์ ต้นมี. (2551). การพัฒนางานวิชาการโดยใช้วงจร PDCA ของโรงเรียนบ้านวังรวกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์).
- พรรณี สิริพันธุ์. (2548). การสร้างคู่มือการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดงานบริการวิชาการและวิจัย คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- พรสวรรค์ ศิริวัฒน์. (2552). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดโดยใช้หลักการบริหารวงจร PDCA โรงเรียนบ้านโชคนาสม อำเภอปราสาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. คณะครุศาสตร์. (2556). รายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในคณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะครุศาสตร์. (2559). มติที่ประชุมคณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์ (ครั้งที่ 5/2559), วันที่ 15 กรกฎาคม 2559, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สมพร พุดตาล เบ็ทซ์. (2539). การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, (2539, ธันวาคม). (ฉบับพิเศษ), 88-95.
- สมมาตร ประสูวรรณ. (2544). การพัฒนาคู่มือครูในโรงเรียนทหารช่าง. (สารนิพนธ์การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552* (องค์การมหาชน). (2544-2558) *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2544-2558). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

อนุชิต เจริญจำเนียร. (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะคนดีของนักเรียน นักศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

